

Jean Raspail - tak trochu jiný Exupéry

Zoufalé snahy kliky lidí z *National Review* Williama Buckleyho zkrotit **torye**, a tak si získat uznání a přízeň establishmentu jako „zodpovědní“ konzervativci, si zasluhují rovným dílem výsměch i opovržení. Redaktoři ve svém pochvalném hodnocení návrhu George Balla (mylně označeného za George Willa) „vyslat flotilu záchranných plavidel“ pro uprchlíky z jihovýchodní Asie citují Ballova slova:

Co by mohlo pozvednout ducha našeho národa více než účast na tomto ohromném humanitárním podniku? Co by mohlo lépe potěšit naše srdce - a vzbudit obdiv celého světa - než pohled na flotilu našich vlastních lodí, jak se hotoví k nejvelkorysejší milosrdné operaci v lidských dějinách?

Flotila? Snad „Flotila poslední naděje“? Realita znovu dohání a předbíhá fikci a stává se bizarní parodií sebe sama. Na pozadí znející vědoucí smích vychází z úst autora *Tábora Svatých* **Jeana Raspaila**. Lidé z člunů, demografický ekvivalent ropné skvrny, jsou každodenně vyplavováni na naše břehy, aby zasadili ránu z milosti našemu už tak dost temnějším genofondu zítřka. Raspail to jasně viděl už včera, ale dokonce ani on si ve svých vizích hlubin západní slabosti a degenerace nedokázal představit, že se Západ „nespokojí“ s pouhým ochromením z této podívané, ale sám aktivně vyšle vlastní plavidla, aby invazi z Asie (psáno v roce 1980 - pozn. DP) co nejvíc dále urychlila.

Anglicky hovořící čtenáři Raspaila znají pouze jako autora brilantně tragikomického románu *Tábor Svatých*. Jakkoliv se bez stínu pochyb skutečně jedná o jeho nejpozoruhodnější dílo, byl už v době jeho vzniku oceněn za své dřívější knihy cenou francouzské Akademie (Académie Française). Většina jeho tvorby však zůstává do anglického (i českého, kromě jediného díla *Já, Antoine de Tounens, král patagonský* – pozn. DP) jazyka nepřeložena.

Přečíst si *Tábor Svatých* a následně se vracet k ostatku Raspailových knih v pořadí, v němž vznikly, je naprosto strhující a fascinující zážitek. Na motivy, plně rozvinuté v jeho mistrovském kusu, totiž narážíme už v počátcích jeho tvorby a máme tak možnost sledovat jejich zrání v čase, komplexitě i hlubokomyslnosti ducha u člověka, obdařeného jak přesným postřehem, tak schopností jej vyjádřit a sdílet s ostatními.

V roce 1949 se Raspail s nepočetnou skupinkou společníků na kánoích vydali po stopách cestovatele a průzkumníka 17. století **La Salleho** z Montrealu do New Orleans. Pro většinu lidí by to bylo největší dobrodružství jejich života, pro Raspaila se však jednalo jen o jedinou epizodu ze série fascinujících cestopisů. Následně se totiž Raspail i se svými francouzskými druhy (neputoval obklopen multietnickou posádkou jako **Thor Heyerdahl**) rozhodli jako první urazit v motorovém vozidle celou trasu z jižního cípku jihoamerického kontinentu až na konec panamerické dálnice na Aljašce. Jako správní francouzští patrioti se rozhodli učinit tak jen za pomoci francouzského vybavení. Raspail tento příběh zvěčnil ve svém cestopise *Terre de Feu—Alaska* (Ohňová země – Aljaška, René Julliard, Paris, 1952).

Raspailova sžíravá a velice francouzská satira je jasně čitelná hned od prvních stran, kde popisuje rady místních po svém příjezdu do Buenos Aires **Juana Peróna**:

Zastrčte si za přední sklo Evitinu fotku a vláda vám ještě dá benzín zadarmo...
hlásejte, že vláda Peróna se Señorou je to nejlepší, čeho se kdy chudým dostalo...
a budou vás vítat jako krále.

Francouz své břitké komentáře dobové Argentiny prokládá historickými perličkami jako třeba příběhem jeho dobrodružného krajana z 19. století, který se prohlásil **patagonským králem**.

Jelikož bělošky tehdy byly vzácné, dotyčný král a jeho pohůnci čas od času znásilnili všechny Indiánky ve vesnici, prý aby tak zajistili budoucnost své říše.

Fascinující je také vyprávění o současném „patagonském králi“, nemilosrdném velkostatkáři, který potíže se vzdorovitými Indiány vyřešil po svém: uspořádal ohromnou hostinu na jejich počest, kam je všechny sezval. „Servírovalo se tam trávené velrybí maso. Nikdo nepřežil a země tak změnila vlastníka.“

Raspail popisuje, jak byl „naprosto ztracen“ v bezútěšné chilské poušti, zážitky z prodírání se nekonečným blátem rovníkového deštného pralesa, kde „přežití celé výpravy záviselo výhradně na pevnosti řetězů“ na zadních kolech jejich vozidel. Mnohé výjevy z **banánových**

republik svou všeobecnou důvěrnou známostí hraničí až s klišé: ekvádorská osada, kde „náš příjezd navýšil intenzitu dopravy na dvojnásobek“; kolumbijské město jako z westernu Johna Forda, na jehož hlavní třídě si návštěvník může vybrat z třiatvacesti saloonů a zbraň u sebe nenosí snad jenom místní učitel s knězem; kostarické námořnictvo sestávající z „dvojice hlídkových lodí (*picket boat*), které své slavné dny prožily někdy za 1. světové války“, či nikaragujská válka s negramotností, vedená prostřednictvím v Manague vytištěných plakátů „Naučte se číst“. Seržant ze strážního stanoviště na honduraských hranicích dovolí výpravě pokračovat v cestě až po osobní konzultaci s ministrem války. Na hranicích s Mexikem se místní celník „podíval na naše auta a bez dalších okolků se zeptal ‚kolik mi zaplatíte za hladký průchod?‘“. Raspailovy pronikavější poznámky však naznačují, kudy se bude ubírat jeho pozdější tvorba. Při popisu Kostariky přiznává:

Jedním z největších překvapení pro nás bylo zjištění, že v této silné zemi žije tak málo mulatů, Indiánů nebo černochoů. Obyvatelstvo země je z více než tří čtvrtin tvořeno bělochy a vláda se tento stav snaží všemi možnými prostředky zachovat.

V době vydání *Secouons le Cocotier* (Zatřesme kokosovou palmou, 1966), už byl Raspail ostříleným autorem několika cestopisů z Nového i Starého světa a dvojice románů *Le Vent des Pins* (Vítr borovic) a *Les Veuves de Santiago* (Okna Santiaga). *Secouons le Cocotier*, shrnující jeho dojmy z Karibiku a jeho obyvatel, je tak už dílem vyzrálejšího a zkušenějšího spisovatele. V podstatě v plné síle se zde setkáváme i s ironickým tónem, díky němuž je *Tábor Svatých* mnohými tak ceněný.

Raspail si jako skutečný světoběžník s bystrým vnitřním zrakem z hloubi duše hnusí plytkou povrchností turismu i turistické literatury žánru „prosluněných dní a nocí plných zábavy“. Jeho popisy i závěry ohledně tropických rájů, které navštívil, jsou ale poněkud jiného druhu. V úvodu *Secouons le Cocotier* při popisu nesnesitelných komářích útoků v Africe vzpomíná, jak v Léopoldville pravidelně každou noc strojově rozprašovali insekticid, takže se nedalo spát při otevřených oknech. „To bylo ještě před vyhlášením nezávislosti, pod správou oněch neblaze proslulých Belgičanů. Do Léopoldville se komáři vrátili – z Pointe-à-Pitre (Guadeloupe) ale nikdy nezmizeli.“

Podobně jako i v *Terre de Feu* se Raspail nedokáže ubránit pokušení podělit se s čtenářem i o obvyklejší výjevy. S chutí se chechtá absurditě ostrůvku **Svatého Martina**, „nelogického ostrova“ rozděleného mezi Francii a Nizozemsko. Jeho 7600 obyvatel je rozděleno nebráněnou hranicí na dvě kolonie se svými vlastními zákony, soudy, měnou, vzdělávacím systémem, policejním sborem i byrokracií. V čele jedné stojí francouzský podprefekt (*sous-préfet*), v čele té druhé holandský viceguvernér. Telefonní linky z jedné strany ostrova na druhou jsou vedeny přes Paříž a Amsterdam. Vznikly zde dvě soustavy pozemních komunikací (každá s odlišným povrchem) i dvě rozvodné sítě – v holandské polovině s napětím 220 V, v té francouzské 110 V. Raspail si barvitě představuje, jak francouzská stavební společnosti staví s pomocí amerického kapitálu luxusní letoviště na nizozemské straně, přes hranici její lidé jezdí v nákladčících s nizozemskými poznávacími značkami, ale

francouzskými náhradními díly. Francouzské dělníky platí ve florinech podle francouzské odborářské sazby za podle francouzského zákoníku práce odpracované hodiny, ovšem s nizozemskými sociálními výdobytky a ochranou. Všichni obyvatelé ostrova, uzavírá Raspail, mluví anglicky.

Už v trochu vážnějším duchu píše Francouz o Američanech, kterým „lezly dolary snad i ušima“. Dolary turistů podle něj chudým Třetího světa nijak nepomohou, ulpívají prý hlavně za nehty elit. „Nezapomínejme na Haiti, jehož obyvatelé hladovějí pod vzletnými transparenty na bulvárech Port-au-Prince ‚Turismem k prosperitě!‘“ Batistova Kuba zase prý byla „nevěstincem Ameriky“. Předákům franko-karibského turistického průmyslu tak radí zapomenout na Američany a zaměřit se na francouzské Kanadány – „a nezapomínat ani na osamělé francouzské Kanadanky, žíznivé po černých milencích“.

V jedné z rozkošnějších příhod z knihy *Secouons le Cocotier* Raspail vysvětluje, proč prosebná dlaň Třetího světa zůstane natažena směrem k Západu až do té doby, než se samou snahou uzavřít ji sami staneme žebráky. V rybníkářství Svatého Martina, efektivního a v karibském prostředí zcela nemístně působícího odvětví, pracují z drtivé většiny Japonci. *Sous-préfet* Raspailovi rybářské lodě předvádí a ptá se ho: „Jestlipak víte, kam ty tisíce tun ryb odvázejí?“ Spisovatel odpovídá: „Řekl bych, že do Japonska – to je přece kočičí národ, který se neživí ničím jiným než rybami. Musejí nakrmit sto dvacet milionů hladových krků...“ „Nikoliv, své úlovky prodávají Italům.“ Kapitola popisující tuto příhodu se jmenuje „Bohužel – Japonci nejsou černí.“

Raspail se následně s vervou hotoví rozcupovat mýtus „zahálčivého plantážníka“ s vychlazeným nápojem v jedné ruce, doutníkem ve druhé a s tou třetí na zaobleném snědém pozadí. Skutečnost je taková, že plantážníci udržují v chodu místní hospodářství, dá-li se vůbec o něčem takovém mluvit. Pracují proto mnohem tvrději než kterýkoliv z jejich černošských zaměstnanců, často i sedmáct hodin denně, včetně nedělí a svátků.

Ostrovtip důvěrně známý čtenářům *Tábora Svatých* probublává na povrch třeba i v Raspailových smyšlených doporučeních hrstce zbylých čistokrevných karibských Indiánů. Starému náčelníkovi tak radí, že v první řadě musejí mít dřevěnou sošku nějakého božstva strašlivého zjevu. Náčelník namítá, že jeho lidé nevědí, jak vyrábět sošky. Ostatně jsou to do posledního katolíci a farář by jim nic podobného nedovolil. Řekněte mu, že je to jen sranda, nenechává se odradit Raspail a slibuje náčelníkovi sehnat fotky totemických postav jiných kultur. „Ať má ten váš bůh dlouhý šarlatový krk, pár ohromných černých nozder a velké špičaté zuby. Abyste prodali co nejvíc lístků, postavte před něj pár děsivě vyhlížející divošských válečníků.“ Náčelník namítá, že jeho lidé přece nejsou žádní divoši, načež mu Francouz doporučuje, aby je místo práce v továrně nebo na poli raději osm hodin denně nechal hrát divochy.

Večery pak budou díky dolarům turistů moci trávit v hezkých domech schovaných za kopcem a při sledování televize pojídat steaky. Turistům se však mají ukazovat primitivní chatrče, obývané nahými dětmi, spoře oděnými dívkami a starci pokuřujícími dýmku. Po nocích by pak indiánští muži měli za zvuku bubnů strnule stát s rukama vztaženými k nebesům a padat na

tvář před mocným bohem Caimanem, jehož nikdo z kmene neuctívá už po generace. Z vděčnosti za jeho rady náčelník Raspailovi nabízí svou neteř, sličnou panu akorát tak zralou na vdávání: čtrnáctileté útlé děvče je půvabné, s bronzovou pletí, dlouhými černými kadeřemi a mandlovýma očima. A proč vlastně ne, napadá Raspaila po zevrubné zdravotní prohlídce?

Skoro stejně úsměvný je i jeho popis dialektu francouzštiny, jímž mezi sebou hovoří karibští černoši. Přestože je Guadeloupe součástí Francie déle než Nice, Savojsko, Korsika nebo Lotrinsko, zůstává tamní jazyk podle Raspaila takřka nesrozumitelný. I jiní frankofonní, jako třeba zaostalí francouzští Kanadáné, mluví tak, že se jim skoro nedá rozumět, ale „nikdo před ně nestrká mikrofon“ a neposkytuje jim statisíce posluchačů. A zatímco jinde se o zachování standardní verze francouzštiny stará krom dalšího i rozhlasové vysílání, obyvatelé Antil našli pro své strašlivé dialekty pseudonacionalistické opodstatnění. „**Kreolština** není jazyk, ale jedovatý plyn,“ tvrdí Raspail. A když se francouzský ředitel lycea v Pointe-à-Pitre snaží přimět své studenty, aby mluvili řádnou francouzštinou, obviní ho z „mrzačení černošské duše“.

Černošská francouzština je pro něj infantilní nápodobou jazyka, plná zjednodušení a zkratk, jež postrádá číslice, rody, některé předložky i spojky, což jsou ve francouzštině mluvnické prvky podstatně důležitější než třeba v angličtině. Aby tak člověk vyjádřil v kreolštině, z níž chtějí o nezávislost usilující části tamější společnosti učinit antilský úřední jazyk, třeba atomovou bombu, nejspíše by musel říci *bom un pile zombies*.

Černošské elity kreolštinou mluví snad jen ve styku s obyčejnými lidmi. Mezi sebou však hovoří „záplavou květnaté výřečnosti a přílivu lyričnosti... francouzštiny plné **nedokonavých** spojovacích vět, přídavných jmen končících na *-ism* a přinejmenším pětislabičných abstraktních podstatných jmen zakončených na *-ion* nebo *-ism*, která je třeba vyhledat si ve slovníku.“ Černošské a míšenecké horní vrstvy tvoří zubaři, právníci, doktoři, notáři, lékárníci a podnikatelé. „Pokaždé se sám sebe ptám, proč se mezi nimi najde tak málo inženýrů, fyziků, architektů, pilotů nebo mistrů mechaniky, ale to už je na jiné vyprávění.“

S vážným a zadumaným Raspaiem se opět setkáváme, když dává průchod svým obavám o osud několika stovek zoufale chudých a utlačovaných bílých obyvatel Guadeloupe, potomků uprchlíků před Francouzskou revolucí. Raspail za ně sepsal a odeslal „dva zbytečné dopisy“, v nichž vyzýval k jejich repatriaci, nejprve francouzské ministerstvo pro zámořská území, posléze také monackého **knížete Rainiera**. Ten si podle Raspaila může oprávněně nárokovat titul Pán Matignonu (bělošská oblast Guadeloupe), takže je povinován podniknout něco k ulehčení životních podmínek svých poddaných: „Je to svým způsobem hrdinské: rasismus tři stovek izolovaných lidí, jemuž na intenzitě neubrala ani dvě staletí.“

V knize *Secouons le Cocotier* narazíme i na tyto Raspailovy úvahy:

Ani nevím, jestli mám antilské umění rád nebo ne. Důvody jsou prosté: toto umění jednoduše neexistuje... Mám uznání pro všechny, kdo chtějí zachovat čistotu své rasy, jedné vedle druhé. Každý má totiž právo dávat přednost své vlastní kůži a

předat ji dále nesmísenou.

V roce 1971 – o pět let později a také o pět let blíže *Táboru Svatých* – vydali v Éditions Robert Laffont sborník pětice Raspailových krátkých novelet pod názvem *Le Tam-Tam de Jonathan*. I kdyby snad *Tábor Svatých* nikdy nevznikl, stačila by tato krátká dílka k tomu, aby autora katapultovala mezi nejzdatnější francouzské satiriky. Jistě stojí za zmínku, že všechny z nich obsahují rasové motivy.

První příběh sbírky *L'Ascenseur du Président Césette* (Výtah prezidenta Césetteho) vypráví o černém diktátorovi země v Karibiku stříhu Idi Amina, navíc ale s intelektuálními ambicemi, „filozofa a teoretika transcendentního černošství, jehož díla zcela zaplnily dva regály v knihovny pod souhrnným titulem *Výbor z díla prezidenta Césetta*: rozpravy, zákony, paměti, eseje, disertace, studie atd.

Césetteho *aide-de-camp* sám sebe označuje za „poniženého služebníka největšího ducha naší doby, nejbrilantnějšího státníka světa a ztělesnění transcendentního černošství“.

Na počátku vyprávění se ale směšný „stát“ prezidenta Césetta rozpadá na prvočinitele. V hlavním městě už dlouhých patnáct parných dní nejde elektrický proud „kvůli zrádným a negramotným blbům“ v Národním energetickém podniku. Podobné potíže se státním telekomunikačním podnikem už dříve vyvrcholily popravou jeho vedení i techniků a jejich nahrazení Japonci. Césette nařizuje i popravy vedení energetické správy – nabídka pro katy tím neodolatelnější, že je podepřena slibem tří kalíšků rumu, doutníku a podepsaného portrétu prezidenta každému z příslušníků popravčí čety.

Césettova černošská karibská republika tak dokáže zachovávat alespoň jakési zdání klopýtavé funkčnosti jen díky Belgičanům, kteří řídí poštu, Američanům v čele veřejných zakázek, německému vedení autobusové dopravy, francouzským mistrům v továrnách, Kubáncům v cukrovarech a Kanadánům zodpovědným za provoz čističek odpadních vod. Země tak není o moc víc, než zdeformovaný a bezmocný plod černošského nacionalismu, udržovaný při životě **exoskeletem** bělošské odbornosti. Pro Césetta je však takový stav naprosto nepřijatelný. Pozve si tedy zahraniční techniky do své kanceláře, aby jim řekl: „Pánové, jste sice mými přáteli, ale z hloubi svého srdce si přeji, abyste co možná nejrychleji odešli.“ Vydá rozkaz, aby byly všechny vysoké funkce do tří týdnů, tj. ještě před oslavami vyhlášení nezávislosti jeho státečku, obsazeny černochoy. Technici namítají, že je to zcela neproveditelné a nemožné. V celé té polízanici se však objevuje i záblesk naděje. Jednu z „technických“ pozic v tomto nepojízdném vraku o velikosti menší republiky totiž skutečně vykonává černocho: obsluhuje jediný výtah v zemi, rozvrzané zařízení značky **Otis** pro čtyři osoby v třípatrovém Národním hotelu (situovaném v nejvyšší budově na ostrově). Jen během posledního půlroku se však výtah rozbil hned pětkrát.

Prezident oficiálně vyhláší zřízení Státního výtahového podniku a jeho generálním ředitelem jmenuje hotelovou obsluhu. Za dva týdny se ale výtah pokazí znovu. Césette obratem ruší všechny své domluvené schůzky a s eskortou tří džípů s po zuby ozbrojenými

vojáky se vydává do budovy hotelu. Světe div se, výtah je opravený, a tak prezident v návalu pýchy navrhuje zbavit se dalšího pozůstatku kolonialismu a přejmenovat výtah Otis podle jména zdatného opraváře, Agenor. Za šest dní, v předvečer státního svátku se však zařízení porouchá znovu a nebohého Agenora přitom usmrtí. Césette ztrácí poslední zábrany a propadá šílenství: nařídí své prezidentské gardě zmasakrovat všechny bělochy. Vyvstává však problém – jaké mají použít dopravní prostředky? Poslední trojice džípů i prezidentská limuzína přestaly fungovat, a tak se černoši vydávají vyplnit rozkazy koňmo. Příběh se uzavírá okupaci směšných zbytečků Césettovy republiky mezinárodními intervenčními vojsky.

Když 16. září 1975 získala Papua-Nová Guinea nezávislost, snad jen lidé s mozky zcela rozežranými virem liberalismu při tom dokázali potlačit sarkastický úsměv. Absurdita přesahovala všechny známé precedenty: na 178 000 čtverečních mílích pralesa žijí zneprátelené, napůl kanibalské kmeny, které hovoří 750 jazyky a na to vše dohlíží negramotný ministr školství. Další politické, sociální nebo hospodářské hrůznosti snad ani není třeba zmiňovat. Celé to byl jeden velký exces antiimperialismu.

Další z Raspailových novelet *La Lettre de Papou* (Dopis z Papuy), vznikla několik let před touto událostí jako ukázka jeho nadání podle všeho ve své tvorbě předběhnout realitu. Papuánské volání po nezávislosti si vzal jako záminku pro výsměšný štulec pod žebra Spojených národů. Vypraví o dvojici bílých diplomatů, kteří se v černochoch přeplněném baru u sídla OSN zdraví klasickou větou „*Doktor Livingstone, jak předpokládám?*“ Raspailovu mimoděčnému, ovšem dobře mířenému výpadu se nevyhnou ani „sentimentální exhibicionisté, kteří se honí za sirotky z celého světa a při adopcích si pečlivě dávají pozor, aby střídali jejich odstíny“.

Požadavek papuánské nezávislosti, sepsaný francouzským diplomatem na odpočinku jako kanadský žertík, je podepsán domnělým náčelníkem divošského kmene z Nové Guineje a adresován generálnímu tajemníku OSN, který jej nahlas předčítá Valnému shromáždění. Aby vyvrátil možné obavy stran svého charakteru, nabízí náčelník formální ujištění: „Už více než dvacet let jsem nikoho nesnědl.“ Vedoucího indonéské delegace pak naprosto pobouří náčelníkova zmínka o podivné chuti jeho krajanů. Raspail:

Každý v OSN, včetně posledního pitomce z jemenské delegace, dobře věděl, že Papuánci jsou ti nejzaostalejší divoši na světě, kteří potřebují přinejmenším dalších sto let koloniálního dohledu civilizovaných lidí. Ale ve jménu lidské důstojnosti, práva na sebeurčení, rasové rovnosti nebo úcty ke všem kulturám by tuto pravdu nikdo z nich nedokázal vyslovit nahlas.

Snad nikde jinde se Francouz ve své tvorbě nepřiblížil *Táboru Svatých* víc než ve své třetí novelce *Sur la Ligne No 7 Bis* (Louis-Blanc—Pré-Saint-Gervais) *Noirs Sont les Tunnels du Metro* (Na lince č. 7 /Louis-Blanc—Pre-Saint-Gervais/ jsou tunely metra černé). Formou rapsodie zde zpracovává problém imigrantů z francouzské Afriky, kteří pracují v pařížské podzemce:

Černoši všech zemí, černoši všech kmenů, černoši a černoši v takových počtech, že se policejní prefektura zdráhá zveřejnit skutečné statistiky, aby se snad lidé neprobudili.

Příběh se věnuje afrikanizované lince pařížského metra 80. let, z 80 % obsluhované černošskými „zahraničními dělníky“. Tunel je černý jako africký veletok, vlaková souprava je vydlabaná kánoe a stanice jsou vesničky na břehu řeky. Koncem července, kdy většina Pařížanů včetně bělošských zaměstnanců odjíždí na dovolené, se tak linka metra vrací do lůna Afriky, plná zvuků improvizovaných pralesních bubnů. „Stovky let pozápadňování jsou během deseti vteřin tytam.“ Černý přednosta stanice/šaman společně s černošskou prodavačkou jízdenek uspořádají nevázaný iniciační obřad. Kolemjdoucí bělošští pasažéři bizarní výjev považují za propagační akci hostujícího afrického folklorního souboru. Nakonec je celá záležitost i následný masakr pod tlakem afrických diplomatů médii ututlána.

Čtvrtá noveleta *Une Étrange Exploration dans la Forêt Africaine en l'an 2081* (Podivný průzkum africké džungle v roce 2081) pokračuje v ofenzivě proti internacionalismu a étosu „jednoho světa“. Načrtává možnou podobu světa budoucnosti za sto let, ovládaného Spojenými národy, jehož bělošské obyvatelstvo je z poloviny rasově smíšené. I když se zde žije v míru a pokoji a ne zas tak zle, je to svět dosti nudný. Z této nudy také vychází podnět uspořádat průzkumnou výpravu do dosud neprobádané části Afriky, asi poslední *terra incognita*. Mnohonárodnostní safari výprava narazí na bizarní černošskou vojenskou diktaturu, jež se může pochlubit hodnostáři zastávajícími takové funkce, jako jsou ministr banánů, Měsíce, ptáků, lovců, rostlin nebo řek. Povídku uzavírá pro Raspaila nyní už bezmála typický všeobecný masakr bělochů, při němž ruku k dílu ochotně přikládají i „civilizovaní černoši“ z řad expedice.

Poslední krátký literární útvar má telegrafický název *Suis au Cœur du Combat dans Japon Païen et Lubrique Stop Christ Vaincre Stop Angelica* (Jsem v srdci bitvy v pohanském vlnném Japonsku, Stop Kristus vítězí, Stop Angelika) a vypráví o kulturním střetu poněkud odlišném. Hlavní hrdinka Angelica Burke-Simsonová je hloupá a úzkoprsá, ovšem pohádkově bohatá stará americká panna, řádný pilíř baptistické církve. Velice nedávno se nechala připravit o pět milionů dolarů zchudlým rádžou, který prý zdárně obrátil všechny hinduisty k baptizmu. Když se Angelica vydává do Japonska, aby ho jako moderní **sv. František Xaverský** získala pro Krista, americký vyslanec vysílá jednoho ze svých podřízených, aby se setkal s touto „viceprezidentkou DAR (**Dcery americké revoluce**), čestnou předsedkyní Demokratické strany Jižní Dakoty atd.“ Čeká ji tam ovšem celá řada vcelku předvídatelných, ale i tak komických trampot. Angelika svému japonskému tlumočnickovi vysvětluje, že slovo Boží je pro člověka stejně nepostradatelné jako chléb a čistá voda. Japonec, který pije výhradně čaj a jí pouze rýži, zdvořile souhlasí.

Raspail označuje vznik *Tábora Svatých* za „patnáct měsíců tvůrčího vytržení“. O tomto mimořádném díle by dalo a také mělo říci mnohé. Jelikož však bylo přeloženo do angličtiny, striktně řečeno do záběru tohoto článku nespadá. Raspail si po jeho vydání dal od beletrie pauzu. Na základě svých bohatých cestovatelských zážitků v roce 1974 vydal sbírku esejí *La*

Hache des Steppes (Stepní sekera) o zapomenutých národech, „lidech ve stínu“. Kniha je vysoce osobní a často velice dojemná. Sekera je úžasný artefakt z černého kamene, kterou Raspail dostal od svého otce, symbol hmatatelného pouta s bohatým dědictvím evropského člověka. V úvodní eseji „Přetržená nit“ spojuje autor pocit vykořenění a plytkosti moderního člověka s nedostatečným povědomím svého kulturního dědictví.

V *La Hache des Steppes* se Raspail věnuje národům jako údajně kavkazoidní japonští **Ainuové**, „naší bílí bratři Ainuové, od nichž jsme však byli už od neolitického zmaru odtrženi“. Veterán LFV, francouzské dobrovolnické jednotky, která za 2. světové války bojovala na straně vojsk Osy na východní frontě, vypráví Raspailovi, jak narazili na vesnici francouzských potomků napoleonského tažení do Ruska. Na základě tohoto objevu veterán prohlašuje, jak rád „by marxistům vysvětlil, že to není hospodářství, ale rasa, jež řídí chod dějin“.

Jak dokládá jeho starší i současnější tvorba, Raspailův světonázor je velice komplexní. Kritizuje dopady bělošského světa na ten nebělošský. „Křesťanští misionáři vždy odtrhávali domorodce od jejich kořenů.“ A přesto, když hovoří o Karibech, vysvětluje, že se u nich „dozvěděl o železném zákonu: každá Indiánka, která si vezme černocho, musí opustit kmen“. Takto se Karibové starají o své přežití. Veškeré zásahy do složení své krve coby nepřípustné odmítají, a tak je jejich víra v rasu i jejich spásou...

Člověk se jen stěží dokáže ubránit dojmu, že vůle přežít, nenávist a rasové citění se stanou podobným obranným mechanismem i pro další ohrožené rasy, v první řadě tu bílou.

Nazvat Raspaila rasistou nebo zastáncem bělošské nadřazenosti se neslučuje s důkazy, obsaženými v jeho literární tvorbě. Přesnější by snad bylo říct, že pevně věří ve význam konceptu rasy pro lidské záležitosti. Svou obhajobou rozmanitosti i odmítáním snah o sjednocování a „uniformizaci“ lidstva se pevně zařadil do okruhu vitální a intelektuálně dynamické francouzské Nové pravice. Přestože totiž cítí s ostatními národy, jež ztratily své kořeny, mnohem více jej znepokojuje budoucnost jeho vlastní rasy. Na stránkách *Instauration* často hovoříme o úpadku a dokonce možném zániku naší rasy, které nastolilo 20. století. Raspail se tak jednoznačně zařazuje k velkolepé tradici Lothrop Stoddarda a Madisona Granta, dalších z velkých proroků a kronikářů této na obzoru hrozící tragédie.

Úvaha *Before & After the Camp of the Saints: The Untranslated Writings of Jean Raspail* vyšla v časopise *Instauration* (leden 1980) s. 6-10.